

# 'Wij hakken Nederland ni

**'In geen enkele sector is de verhouding tussen het geproduceerde papier en de praktijk zó slecht als in het binnenlands bestuur. Als onze nota ook weer op een stapel belandt, zou ik zwaar ontmoedigd zijn. Maar dit verhaal staat heel dicht bij de praktijk.'** Aldus Friso de Zeeuw, voorzitter van de Stuurgroep Krachtige Gemeenten, in een vraaggesprek met *Lokaal Bestuur*.

Wat er aan vooraf ging:

Begin vorig jaar stelde de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Stuurgroep Krachtige Gemeenten in. Dit vloeiende voort uit een passage in het regeerakkoord van Paars II. Het 'bestuurlijk draagvlak van kleine gemeenten' schrompelt, signaleerde het kabinet daarin bezorgd. Gemeenten op Märklin-formaat zijn niet meer opgewassen tegen hedendaagse maatschappelijke vraagstukken; ze hebben de slagkracht van een banaan. Ze moeten versterkt worden tot een krachtig lokaal bestuur. Maar hoe?

Om praktische redenen behandelde de stuurgroep niet heel Nederland, maar beperkte zij zich tot acht regio's, waar de laatste jaren géén herindeling heeft plaatsgevonden. Zij onderzocht en analyseerde in hoeverre 'maatschappelijke en bestuurlijke knelpunten' dáár 'de bestuurlijke slagkracht en het probleemoplossend vermogen' hebben aangetast. De benadering van de stuurgroep was 'enigszins experimenteel': betrokkenen werden in 'interactieve rondetafelgesprekken' uitgenodigd zichzelf door te lichten - het lokaal bestuur op de divan.

Vorige maand ontving Klaas de Vries, als opvolger van Bram

Peper, het rapport *Gemeenten: méér dan lokaal bestuur*. Het pleit onverholven voor méér schaalvergroting, méér gemeentelijke herindeling en voor méér *niet-vrijblijvende*, regionale strategische samenwerking. Alleen op die manier kunnen gemeenten bestuurlijk 'gelijke tred' houden met maatschappelijke ontwikkelingen in hun regio. En als gemeenten niet zelf in beweging (willen) komen, moet de provincie niet schromen in te grijpen. Zij hoort een 'actievare, zij het niet altijd dominante rol' te spelen, oordeelt de stuurgroep.

Het gemeentewezen heeft de afgelopen vijftien jaar 'een geweldige herverkaveling' doorgevoerd, meldde *de Volkskrant* recentelijk. Van de 714 zelfstandige gemeenten midden jaren tachtig waren er begin 2000 nog maar 537 over. Toch moeten er nog veel meer gemeenten worden opgeheven, vindt de stuurgroep. Vooral *centrumgemeenten* hebben 'draagvlak, ruimte en omvang' nodig, en verder geldt dat sommige dorpen domweg te klein zijn om op eigen kracht overeind te blijven.

Maar de rijksoverheid moet er wel iets tegenover stellen. Gemeenten die heringedeeld worden, zouden 'een robuuste, financiële compensatie' moeten krijgen, beveelt de stuurgroep aan, benevens 'een startpakket' als ondersteuning van de ingrijpende reorganisaties.

Meer herindeling maakt evenwel de noodzaak van meer regionale samenwerking niet overbodig, waarschuwt de stuurgroep. Zij kiest niet voor of-of, maar en-en. Herindeling is geen vervanging van samenwerking of andersom. De stuurgroep constateert dat regionale samenwerking inzakt en daarnaast te vrijblijvend en te ad-hoc is, of helemaal niet voorkomt. Dat moet afgelopen zijn, schrijft zij streng. Gemeenten dienen gezamenlijk invloed te 'herwinnen' op regionale ontwikkelingen en opgaven, omdat zij afzonderlijk anders de greep dreigen te verliezen.

Het lokale bestuur moet weer regionaal gaan denken.

## Gemengde club

Mr. Friso de Zeeuw was voorzitter van de Stuurgroep Krachtige Gemeenten en dat remt hem af, verontschuldigt hij zich. Normaal uit hij zich in kloeke taal, als woordvoerder van de 'nogal gemengde club' dient hij zijn sprekketrant enigszins te omzwachtelen. De Zeeuw (1952, Rotterdam) is tegenwoordig directeur Nieuwe Markten van het Bouwfonds, dat zetelt in het Gelderse Hoewelaken. Daarvoor was hij acht jaar PvdA-wethouder in Monnickendam ('80-'87) en vijf jaar gedeputeerde in Noord-Holland ('93-'98). Zijn kamer ziet uit op rijen zachtjes ruisende bomen, een weldadige rust die smeekt om een provocerende openingsvraag:

*Regionale samenwerking - wie krijgt daar nog een orgasme van? Zo'n orgaan kenmerkt zich door lusteloze vergaderingen over prietpraat en het maken van meevoudige kopietjes. Hoe wilt u regionale samenwerkingsverbanden sexy maken?*

'Als het blijft bij praten, vergaderen en nota's schrijven, dan ligt dat op de loer ja, dan mondt het uit in saaiheid. De huidige gemeenschappelijke regelingen richten zich nog te veel op uitvoerende taken, zoals de brandweer, de milieudienst en het streekarchief. Dat zijn betrekkelijk pijnloze onderwerpen. Veel dringender is beleidsvorming nodig. Op het punt van ruimtelijke ordening, infrastructuur, economische activiteiten, plattelandsontwikkeling en zorg. Dan moeten gemeenten keuzes maken die *voorbij de pijngrens* gaan. Waar krijgen bedrijven hun plek? Waar worden nog woningen gebouwd? Welke vorm van openbaar vervoer komt er? Om daar fatsoenlijke antwoorden op te krijgen, is regionale samenwerking onontkoombaar. En zo'n samenwerking spreekt burgers

4

# Colofon

Maandblad over gemeente- en provinciepolitiek van de PvdA. Verschijnt elf keer per jaar. Lokaal Bestuur is een voortzetting van De Gemeente, opgericht in 1907 door F. M. Wibaut en P. L. Tak.

UITGAVE  
Centrum voor Lokaal Bestuur van de Wiardi Beckman Stichting, Postbus 1310, 1000 BH Amsterdam.

ISSN: 0167-0980

Overname van artikelen, delen daaruit of illustraties alleen na voorafgaande toestemming.

24e jaargang no. 6

REDACTIE  
Carry Abbenhuës, Gert Jan Ankoné,  
Fransien van ter Beek, Frans de Bruijn,  
Dick de Cloe, Steven Dijk (voorzitter),  
Jean Eigeman, Elly de Jonge, Mirjam de Meijer.

EINDREDACTIE  
Jan de Roos

SECRETARIAAT  
Trees Haverkort, Postbus 1310, 1000 BH Amsterdam.  
Telefoon: 020-5512260.

VORMGEVING  
Jos B. Koene

TEKENINGEN  
Albo Helm, Olivier Rijcken

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER  
Margreeth de Boer, Gert van Engelen, Paul Frissen,  
Michèle Franke (Uit de Kamer), Hans Gerritsen,  
Ivy Goedegebure, Hans Goudsmit, Trees Haverkort  
(CLB-nieuws), Doede Scholte, Menno Siljée,  
Vincent van Stipdonk (CLB-advies), Peter van der Wel.

COÖRDINATIE OMSLAG  
George Herfkens/Babs Warner

PRODUCTIE EN DRUK  
Valkenburg Printers, Echt

ABONNEMENTEN  
De leden van het Centrum voor Lokaal Bestuur ontvangen Lokaal Bestuur uit hoofde van hun lidmaatschap. Het abonnement kost voor niet-leden f 42,50 per jaargang. Opgave abonnementen aan het secretariaat. Betaling geschiedt per acceptgiro. Losse nummers zijn te bestellen door storting van f 7,- (inclusief verzendkosten) op postgiro 34 79 700 t.n.v. PvdA-partijpers, Amsterdam.

INTERNET  
Lokaal Bestuur is ook te raadplegen op Internet:  
<http://www.pvda.nl/club>. Kies vervolgens maandblad.  
Kopij kunt u verzenden naar dit emailadres:  
[jdroos@pvda.nl](mailto:jdroos@pvda.nl)

## De omslagfoto

is gemaakt door Esther Fledderman, Academie Minerva Producties Groningen.

# Inhoud



Foto: Jan Lankeveld

## 4 Krachtige gemeenten

Een stuurgroep onder leiding van Friso de Zeeuw vindt een regiovisie bittere noodzaak. Ze pleit hier en daar ook voor schaalvergroting.

## 10 Gedwongen huwelijk

Hans Gerritsen, fractievoorzitter in de Groningse Staten, is niet gecharmeerd van De Zeeuws ideeën.

## 12 Tegen de armoedeval

Het Rijk wil wat doen tegen de armoedeval. Gevolg is wel dat de inkomensondersteuning door gemeenten op de tocht komt te staan.

## 14 Kritiek op Frissen

Met zijn CLB-Jaarbericht heeft Paul Frissen veel losgemaakt. In dit nummer twee kritische reacties.

## 20 Vrouwen en politiek

Er zijn nog altijd veel te weinig vrouwen actief op lokaal niveau. Een gesprek met oud-burgemeester Cock Kerling-Simons over de oorzaken.

## 27 Gemeente en ombudsman

Moet een gemeente een ombudsman hebben? Vincent van Stipdonk geeft op de oranje CLB-pagina's antwoord.



Nadat de burgemeester geweigerd heeft in het openbaar zijn verontschuldiging aan te bieden, heeft pg. Middendorp als raadslid van Renkum bedankt, wegens een opmerking van de raadsvoorzitter in een raadsvergadering, genoeg te hebben van het 'gejank' van het raadslid.  
(De Gemeente 1953)

# 3

LOKAAL  
BESTUUR  
JUNI 2000

# et in vijftig brokken'

aan. Als een gemeente niet dat bedrijventerrein kan aanleggen en wel mag meebetalen aan een lightrail-verbinding die niet langs jouw gemeente loopt, is de saaiheid ineens weg.'

*Was de aanpak van de stuurgroep niet ouderwets? Zij sprak hoofdzakelijk met bestuurders, niet met burgers. Het was: Over u, maar zonder u.*

'Als de aanpak ouderwets was, dan was de opdracht dat. Wij waren beperkt in onze tijd, en we hebben al meer tijd geclaimd. Maar wij onderhielden ons niet alleen met de politieke elite, we betrokken er ook maatschappelijke groeperingen bij: de gezondheidszorg, het bedrijfsleven, de Kamer van Koophandel en milieuorganisaties. Dat hadden we breder en diepgaander willen doen, maar dat zat er niet in. Nee, inderdaad, we hebben niet gesproken met individuele burgers. Dat vergt een andere aanpak. Dan zou je een serie gesprekken moeten voorbereiden en houden, in die regio's zelf, maar dat is vanuit een landelijke club niet te doen. Voor ons verhaal is het geen gemis, dat de stem van de burger niet klinkt. Wij geven een richting aan en dragen het stokje daarna over aan provincies, gemeenten en het ministerie. Wij maken niet de herindelingsplannen. Het zou fout zijn geweest als we die presentie hadden.'

*Provincies moeten onwillige gemeenten in het gareel dwingen. Is het rapport niet stiekem bedoeld om de rol van de provincie op te tuigen?*

'Het rapport kent geen stiekeme bedoelingen. Het kabinet huldigt het standpunt: Alles wat bovenlokaal is, is automatisch provinciaal. Daar gaan wij juist tegen in. Dat gaat ons te ver. Wij zeggen: Het behartigen van lokale belangen houdt niet meer op bij de gemeentegrens, maar spreidt zich uit in de regio. En gemeenten moeten daar een stem in hebben. Bovenlokaal is niet puur

het domein van de provincie meer. De provincie moet partner worden in de samenwerking, niet de factor, zij kan meer overlaten aan de samenwerkende gemeenten.

Tenminste: als die keuzes maken die voorbij de pijngrens gaan. Als hun regionaal plan slechts een optelsom is van lokale ambities, is dat in wezen waardeloos en dan moet de provincie optreden. Provincies moeten flexibel omgaan met hun actievare rol. Waar het al vibreert van de samenwerking, moet de provincie stimuleren, waar impasses zijn, moet zij meer in eigen hand nemen, sturen en knopen doorhakken.'

## Witte raven

De Zeeuw noemt enkele voorbeelden van 'witte raven' - samenwerkingsregelingen, waarbij de partijen hun pijngrens hebben willen overschrijden. ('Ik geef ze gratis, ze staan niet in het rapport.')

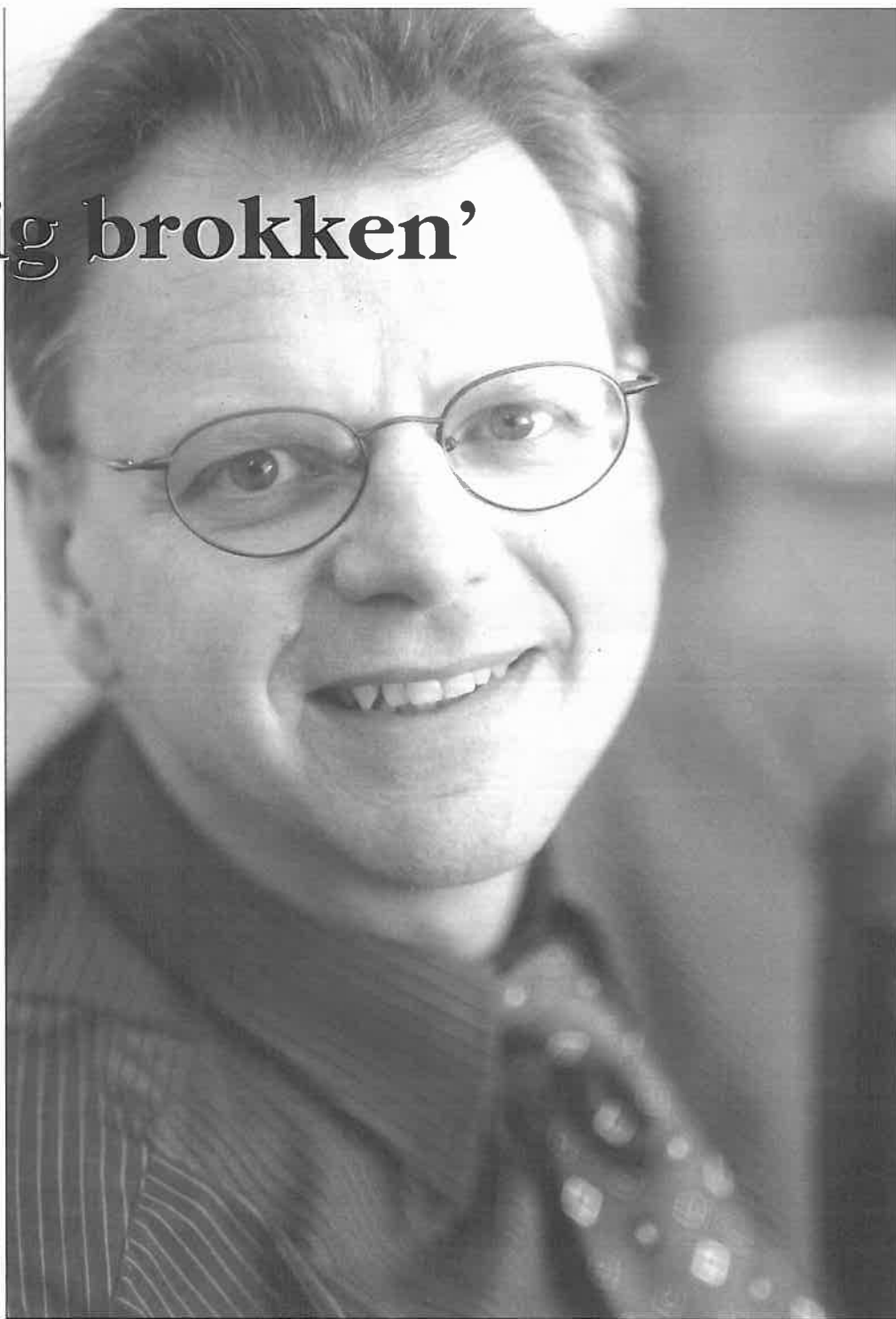
De regio Assen-Groningen: 'Daar is afgesproken dat de betrokken gemeenten niet meer straffeloos kunnen uitbreiden. Men kiest er voor concentratie van de verstedelijking en investeert gezamenlijk in het regionale openbaar vervoer.' Het gebied Arnhem-Nijmegen: 'Hiervoor geldt hetzelfde; bovendien heeft men er economische speerpunten aangewezen.' En de regio rond Alkmaar ten slotte:

**Friso de Zeeuw:**  
*'Gemeenten moeten keuzes maken die voorbij de pijngrens gaan.'*

Foto Jan Lankveld

# 5

LOKAAL  
BESTUUR  
JUNI 2000



MAAR HEEFT U DAN  
HELEMAAL GEEN KNELPUNTEN?

JA EÉN... : DAT U HIER BENT



Uit het rapport  
'Gemeenten: méér  
dan lokaal bestuur'

'Daar is een plan aangenomen voor een gezamenlijke, stevige groene structuur voor natuur en recreatie, in een zwaar verstedelijkt gebied.'

Terugkerend naar de vraag, vult hij aan: 'Wij tuigen niet op. Provincies hebben voor herindeling al wettelijke bevoegdheden, alleen gebruiken zij die vaak te passief. Limburg heeft bijvoorbeeld een werkwijze die aansluit bij onze gedachte, Zuid-Holland daarentegen past herindeling alleen 'in uiterste noodzaak' toe. Bij regionale samenwerking moet de provincie een zwaardere rol krijgen - uitdagen, aanmoedigen, maar ook hier gaat het veel meer om het in-

vullen van taken die er al zijn. Niet zozeer om extra bevoegdheden.'

*Bekijkt de stuurgroep beredeling niet te veel uit de positie van de centrumgemeenten? Zo van: Die kleintjes moeten maar aaneenschuiven?*

'Integendeel. Het rapport bevestigt juist veel aandacht aan gemeenten in het landelijk gebied. We hebben juist de plattelandsproblematiek onder de loep genomen, al moeten we dit niet overdrijven: Nederland is in feite één grote stad, zou je kunnen zeggen als je het internationaal bekijkt. Wij gooien de plattelandsgemeenten niet op één

hoop, wij zijn er überhaupt niet voor één soort gemeente. Kwesties die in het landelijk gebied spelen zijn: de mest, de sanering van de varkenshouderij, de zeer verspreide kassenbouw, de te loorgang van de agrarische sector in sommige gebieden, de confrontatie tussen agrariërs en de natuur en de leefbaarheid van kleine kernen.'

'Om op die kwesties een passend, bestuurlijk antwoord te kunnen geven, moeten plattelandsgemeenten een stevige schaal en maat hebben. Als plattelandsgemeenten hun partij willen meeblazen, dienen ze tegen de stedelijke kernen opgewassen te zijn. Dit betekent dat je moet bevorderen dat plattelandsgemeenten met elkaar aan de gang gaan. Hoe? Door duidelijk te maken dat ze veel gezamenlijke belangen hebben. Door ze financieel tegemoet te komen, zodat daar geen remming uit voortkomt. En door ze een startpakket aan te bieden, zodat de winkel tijdens de verbouwing open kan blijven.'

In West-Friesland hebben ze dit door, zegt De Zeeuw. 'Daar zijn ze zelf in actie gekomen, gaan ze zich uit zichzelf samenvoegen.' Bender is het in Gelderland en Limburg. 'Ze zoeken contact en zijn bezig met de tafelschikking.' In Zeeuws-Vlaanderen gebeurt het tegendeel: alles is er volkomen vastgelopen.

Afrondend zegt De Zeeuw: 'Kleine gemeenten moeten echt oppassen. Ze kunnen wel heel herkenbaar willen blijven, maar als zij voor bijna elke beslissing en dienstverlening afhankelijk zijn van een andere instantie - rijk, provincie, omliggende gemeenten of adviesbureaus - hebben ze alleen nog een ombudsfunctie. Dan krijg je Franse gemeenten: heel gezellig, maar weinig zeggenschap.'

*Wat behelst precies dat startpakket?*

'Kennisoverdracht. Mensen beschikbaar stellen: ambtenaren of particuliere adviseurs. En oplei-

6

LOKAAL  
BESTUUR  
JUNI 2000

ding en geld. Herindeling is in dit land voor de meeste bestuurders gelukkig incidenteel: het overkomt je hooguit één keer. Omdat we al veel herindelingen achter de rug hebben, zou je verwachten dat er een minimale handleiding is voor zulke ingrijpende operaties. Maar het is heel gebrekkig vastgelegd en de ondersteuning is beneden de maat. Gemeenten moeten hulp krijgen om hun ambtenaren op te leiden en dat pakket van beleid en regels op orde te brengen. Het wordt onderschat wat daarbij komt kijken. Met een startpakket haal je belemmeringen weg voor een herindeling. Nu zeggen ze al bij voorbaat: 'Herindeling? Dan krijg je zo veel gelazer.'

#### Nuance

*Schaalvergroting leidt ertoe dat kleine, levensvatbare gemeenten die het goed doen, de nek wordt omgedraaid. Daardoor verdwijnt de betrokkenheid van burgers bij hun bestuurders, terwijl politici die juist willen vasthouden.*

'Ten eerste: Wij hakken Nederland niet in vijftig brokken. Wij pleiten niet voor grote streekgemeenten. Wij kiezen voor de nuance. Wij noemen met opzet geen inwonertallen en sluiten waar dat enigszins mogelijk is aan op bewegingen van plattelandsgemeenten van onderop. Toch kun je niet altijd voldoen aan de wensen van individuele gemeenten over hun eigen voortbestaan. Dat zou mooi zijn, maar zo is het niet. Wij bepleiten per regio een aanpak voor herindeling én samenwerking, en als daarin een of twee gemeenten per se zelfstandig willen blijven, moet de provincie de knoop doorhakken.'

'Verder: onderzoek wijst er niet op dat met herindeling de betrokkenheid van burgers afkalft. Je ziet onmiddellijk na de herindeling even een dip, maar die herstelt zich. Veel groter is het onderscheid in opkomst tussen het landelijk gebied en de ste-

den. In de steden is de opkomst al jaren veel lager. Opkomst bij verkiezingen is trouwens maar één indicatie en we moeten eens minder in clichés denken over participatie. Betrokkenheid speelt zich meer af rond een bepaald onderwerp dan dat die is gekoppeld aan de grootte van de gemeente.'

*Is het opleggen van schaalvergroting niet gewoon paternalistisch en betuttelend?*

'Wij kiezen - nogmaals - niet voor grootschaligheid. Wij bevelen juist aan om optimaal te profiteren van bewegingen van onderop, die te bevorderen, belemmeringen weg te nemen en het sturen selectief toe te passen. Ik vereenzelvig me niet met paternalisme. Ik voel me niet thuis bij die kreet. Maar welbeschouwd is iedere politieke bestuurder paternalist. Het politiek bestuur heeft de karakteristiek van opleggen, sturen. Dat gaat met fricties gepaard en soms met gedonder. Als besturen via een harmonieus, interactief proces kan, valt dat te prefereren, maar dat lukt niet altijd. Er moeten keuzes worden gemaakt en daarvoor hebben we instanties aangewezen. Kiezen is hun politieke bestuurlijke taak en daar zie ik niets paternalistisch in. Dus of de kreet is onzin, of bijna ieder politiek handelen is paternalistisch.'

*Het rapport gaat voorbij aan de gesneefde Twentestad.*

'Onze conclusies en aanbeveling spitsen zich toe op plattelandsgebieden met één of enkele centrumgemeenten. Twentestad viel sowieso buiten onze opdracht, ook modellen à la Twentestad: dubbelsteden en grootstedelijke agglomeraties. Toch geef ik geen commentaar op de afloop van Twentestad. Omdat onze types gemeenten anders waren en omdat ik nu het gedachtegoed van de stuurgroep heb weer te geven. Twentestad zal overigens, denk ik, geen invloed hebben op onze aanbevelingen; die blijven onverkort geldig.'

*De Volkskrant noemde uw rapport 'de zoveelste nota' over de organisatie van het binnenlands bestuur. Ontmoedigt dat?*

'Voor wie weet wat er allemaal is gepubliceerd, is die opmerking volkomen terecht. Iedereen die zich met deze materie bezighoudt en niet al te ruim woont, staat elke drie jaar voor een grote schoonmaakactie. In geen enkele sector is de verhouding tussen het geproduceerde papier en de praktijk zó slecht als in het binnenlands bestuur. Als onze nota ook weer op een stapel belandt, zou ik zwaar ontmoedigd zijn. Maar dit verhaal staat heel dicht bij de praktijk. Ik hoop dat er minder over wordt gepraat dan over het rapport-Elzinga en dat er meer mee gebeurt dan met 'Elzinga'. Wat ons interesseert, is dat het doorwerkt. Gegeven de traditie in het binnenlands bestuur, is dat al een hele grote ambitie.'

*Wat verwacht u precies van de PvdA-Kamerfractie na dit rapport?*

'Mijn verwachting is positief. De PvdA zal nooit de aanbevelingen onverkort overnemen, maar ze wel op hoofdlijnen ondersteunen.'

*Maar de grote man van de grote verbanden, Bram Peper, is intussen uit zicht geraakt.*

'Het komt goed uit dat De Vries er nu zit. Hij kent het openbaar bestuur goed, is praktisch ingesteld en heeft oog voor de opgaven van het politiek bestuur voor morgen én overmorgen. Ik zie ook niet een groot verschil tussen hen. Pepers reactie was misschien voorspelbaarder geweest, omdat hij zich er op onderdelen al over heeft uitgelaten. En misschien vond hij het niet ver genoeg gaan. Onze opvattingen zijn ook genuanceerd, geen pleidooi voor radicale opschaling.'

*Waarom hoedde de stuurgroep zich voor het propageren van nieuwe bestuursmodellen?*

'De leden lopen allemaal al wat langer mee in de wereld van het



*'Wij kiezen niet voor grootschaligheid'.*

Foto Jan Lankveld

openbaar bestuur. Ze kennen die niet-aflatende papierproductie die nul effect heeft. Wij hadden zelf al weinig behoefte aan een nieuwe bestuurlijke instantie. Het overgrote deel van de aanbevelingen kan uitgevoerd worden binnen de bestaande bestuurlijke structuur. Het lanceren van nieuwe modellen wordt dan eerder een belemmering dan dat het de aanbevelingen bevordert. Eén uitzondering maakt de stuurgroep. Zij is er op tegen dat in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) het bundelings- en integratievereiste radicaal wordt geschrapt. Peper heeft daartoe vorig jaar een wetsontwerp ingediend. Dit 'kaalplukken' van de Wgr leidt ertoe dat de toezichthoudende provincies geen invloed meer kunnen uitoefenen bij regionale samenwerking. De stuurgroep vreest dat dit de vrij-

blijvendheid vergroot en adviseert het vereiste in de wet te laten staan, vooral met het oog op beleidsvormende taken. De Zeeuw: 'Wij hebben signalen dat dit geluid gehoord is.'

#### **In de knoop**

*Tot slot. Wat was de leukste dan wel meest onthuisende ervaring die u opdeed tijdens de rondetafelgesprekken?*

Drie heeft hij er. 'De weerstand tegen onze komst was in sommige regio's groot. Wij inventariseerden met de gesprekspartners de kansen en knelpunten in hun regio's. In één ervan zei men afwerend: "Wij hebben hier geen knelpunten. Eigenlijk maar één: dat u hier zit." Dat gaf aan wat er overwonnen moest worden om in gesprek te komen.' Gemoedelijker ging het in Noord-Limburg. 'Je zag dat de bestuurders los-

kwamen van hun standpunten, er gebeurde echt wat aan tafel. Dan voldoe je aan je opdracht: proberen het gesprek in de regio ontspannen te krijgen, opdat gezamenlijke belangen gezamenlijk onder woorden worden gebracht.'

Schokkend was Zeeuws-Vlaanderen. Daar zitten de bestuurders in de knoop. De Zeeuw: 'We hebben ons er het hoofd over gebroken. De meningen van de politieke smaakmakers over samenwerking en herindeling staan diametraal tegenover elkaar. Dat wisten we van tevoren, maar ook wij slaagden er niet in de knoop te ontwarren. Vandaar dat we in ons rapport zeggen dat hier een pittige interventie van bovenaf, van de provincie, nodig is.'

**Gert van Engelen**

8

LOKAAL  
BESTUUR  
JUNI 2000